

---

# Havbruksforvaltning 2030

## Delprosjekt 3: Områdesamarbeid

Kine Mari Karlsen, Roy Robertsen, Irene Dahl, Asle Årthun Gauteplass, Tonje Osmundsen og Bjørn Sørgård  
Status per april 2018



# Rammene er ikke alltid tilpasset vekstambisjonene



# Krav om at havbruksforvaltningen bør forbedres

**Det helhetlige inntrykket Nærings- og fiskeridepartementet sitter med, er at dagens organisering er et hinder for en effektiv og god forvaltning.**

Meld. St. 22 (2015-2016), s. 49



## Hastar med styring av havbruk

Nye areal vil bli teke i bruk av havbruksnæringa. Det hastar å finne ut korleis spørsmålet om grunnrenta skal handterast.

**G**erli Rjokas var i kronikken sin i DN 7. februar fingrer på to viktige foramen om ein ser overblikk på forvaltninga av havbruksnæringa i dag.

- manglande ivaretaking av at grunnrenta kjem felleskapet til gode
- manglande handtering av prinsippet om at forureining skal betale.

At prinsippet om at forurenaren betalar også ber handterast overfor havbruksnæringa, er elles vilt syn opplagt.

Korleis ein handterer spørsmålet om grunnrenta er kanskje ikkje like opplagt.

Då næringa var etablert så smalt alt i 1970-åra, var det langt frå opplagt at dette var ei næring som kom til å bli ein godkjent økonomisk opprør. Når ein så skulle offere politikk for å styrke akvakulturnæringa, var det nok meir nærliggjande å sjå til handterast, som jo også er startpunktet for den moderne havbruksnæringa, enn til politikkutvaeringa.

I starten var også eigeleving av eigenkap streng. Til dømes kunne ikkje nokon ha majoritetssesjon i maritima sitt oppdragsanlegg.

Konklusjonen om konsesjonane på 1980-talet var hard. Tallet på konsesjonar var store, men tallet på konsesjonar som vart gitt.

Paketen som sette grenser for kor mange konsesjonar som



Vi har ikkje privat eigedomrett til areala til qv. Dermed kan det også hevdist at det offentlege har ein ekstra ansvar for å forvalte desse til det beste for oss alle. Kvart oppdragsanlegg får i praksis okkupere areal til ei svært lukrative verksemd, skriver innleggforfatteren. Her Lerøy Aqrinas anlegg i Kjøgen i Nord-Troms. Foto: Per Thran

**Innlegg**  
**Fredrik Holth**  
**og Katrine**  
**Rosok Hovne**

legg har eit ekstra ansvar for å bevare desse til det beste for oss alle. Kvart oppdragsanlegg får i praksis okkupere areal til ei svært lukrative verksemd. Areala som blir brukt, er dessutan ikkje berre merdane vi ser, men også

ein til flustasjon bestemt at 20 til 60 prosent av den verdsløken ein plan medfører, skal betalar tilbake til samfunnet ved sal av arealet, eller ved bygging på arealet.

Begjeringa har på agraerare å



I statsallmennin-gane til fiells blir

## Funn fra Regelverksprosjektet

I hovedsak er forvaltningen god, men det er rom for forbedringer:

- Struktur
- Samordning og koordinering
- Ressurstilgang og saksbehandlingskapasitet

*Ett av suksesskriteriene til norsk akvakulturnæring, tror jeg, er faktisk en sterk forvaltning.*

*Det er en kompleks og sammensatt forvaltning – det er en kompleksitet som reflekterer kompleksiteten i næringen.*

*Det er viktig at vi har stabile rammer og at ikke det endres for hver ny regjering*

## Utfordring 1: Fragmentert struktur

Næring: For mange myndigheter

Forvaltning: Målkonflikter og behov for grenseoppgang

Fragmentert kunnskapsgrunnlag?

*Ingen enheter klarer å følge næringen godt nok*

*... ikke lukket i ett system, det er flere systemer*

*... ei så stor næring at du trenger at myndighetene er spesialister*

*Det er for mange forskjellige fagmyndigheter og det fører til at måten vi er regulert på er veldig byråkratisk og tungvint.*

*Forvaltningen er blitt utrolig vanskelig. Det er åpenbart blitt mer komplisert.*

## Utfordring 2: Samordning og koordinering

Samordning og koordinering vanskeliggjøres av:

- Ulike politiske målsettinger for ulike sektormyndigheter
- Ulike mål nasjonalt, regionalt og lokalt
- Stadig flere interesser i kystsonen – skal også ivaretas av havbruksforvaltningen

*Vanskelig å gjøre noe med når det er forskjellige regelverk, og hver sektor har sine ting å ivareta*

## Utfordring 3: Ressurser og kapasitet

### Saksbehandlingskapasitet for liten hos sektormyndigheter

- Spesielt Mattilsynet og fylkesmannen
- Rettsliggjøring – klagesaksbehandling ressurskrevende
- Utviklingen i næringen går raskt (eks. ny teknologi), utfordring for forvaltningen å henge med

*Det er veldig sårbart. Det skal ingenting til før en søknad blir liggende lenge.*

*Sakene blir mer komplekse, og så følger ikke ressursene med til å kunne håndtere dem*

*Vi føler hele tiden at vi burde hatt mer folk.*

*Vi har ikke nok ressurser. Næringa har utviklet seg veldig raskt, og det har ikke vært en utvikling av forvaltninga parallelt*

# Sand i maskineriet?

- Målkonflikter → 'maktkamp'?
- Informasjonstilgang
- Kunnskapsgrunnlag
- Små fagmiljø
- Kapasitetsmangel

Det er behov for en forvaltningsreform

*Lite ressurser, mange etater, ulike mål og ulike syn på hvilken kompetanse som trengs, gjør at det er utfordrende å være ovenpå og holde rede på problemstillingene i næringa*

*Det viktigste er at ting skjer i ett system, som kan bygge større og sterkere kompetansemiljø. Det hadde vært en styrke for næringa også; ei tyngre faglig forvaltning som visste å stille de rette kravene og å gi den rette slakken*



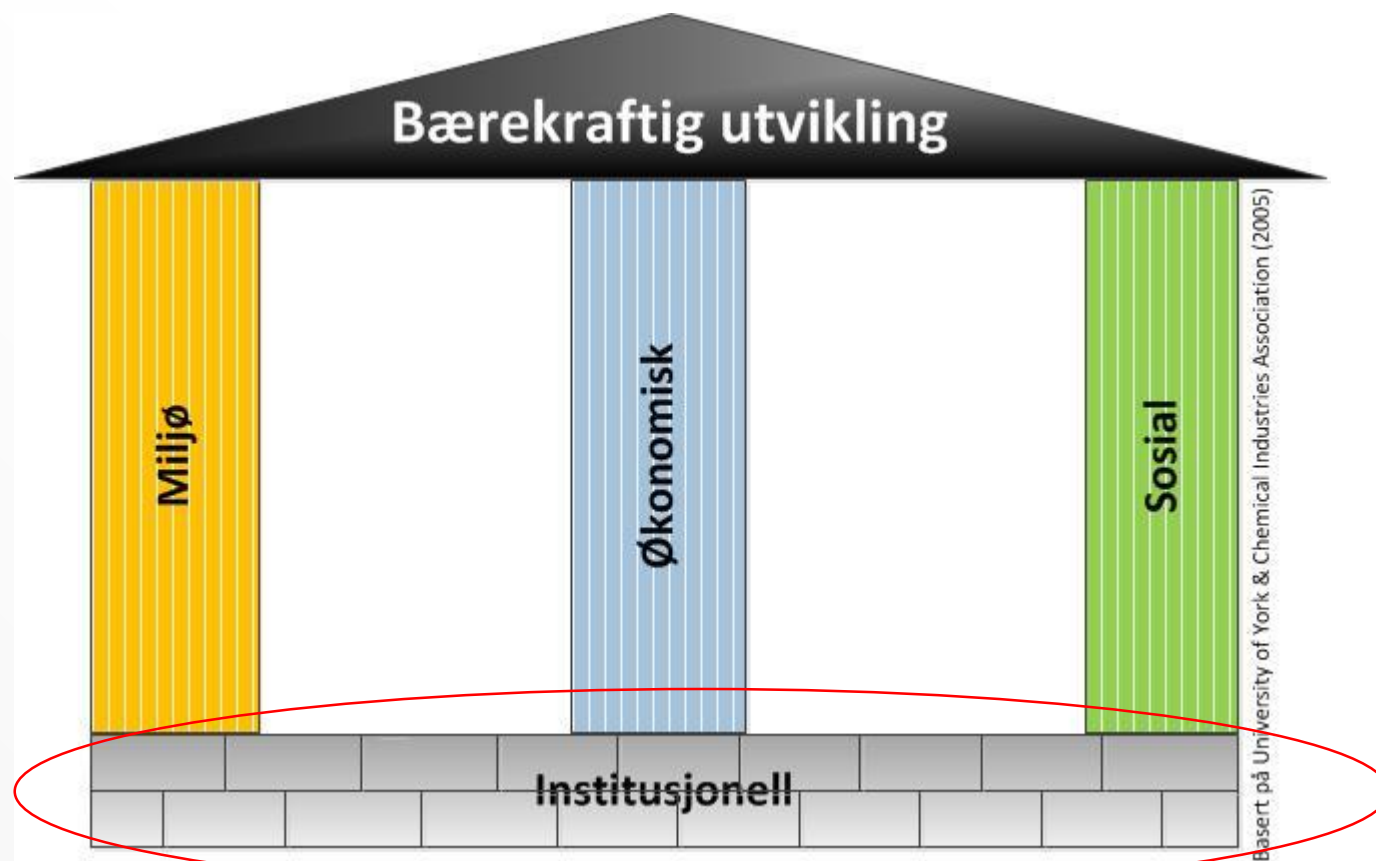
# Prosjekt: Havbruksforvaltning mot 2030

Mål:

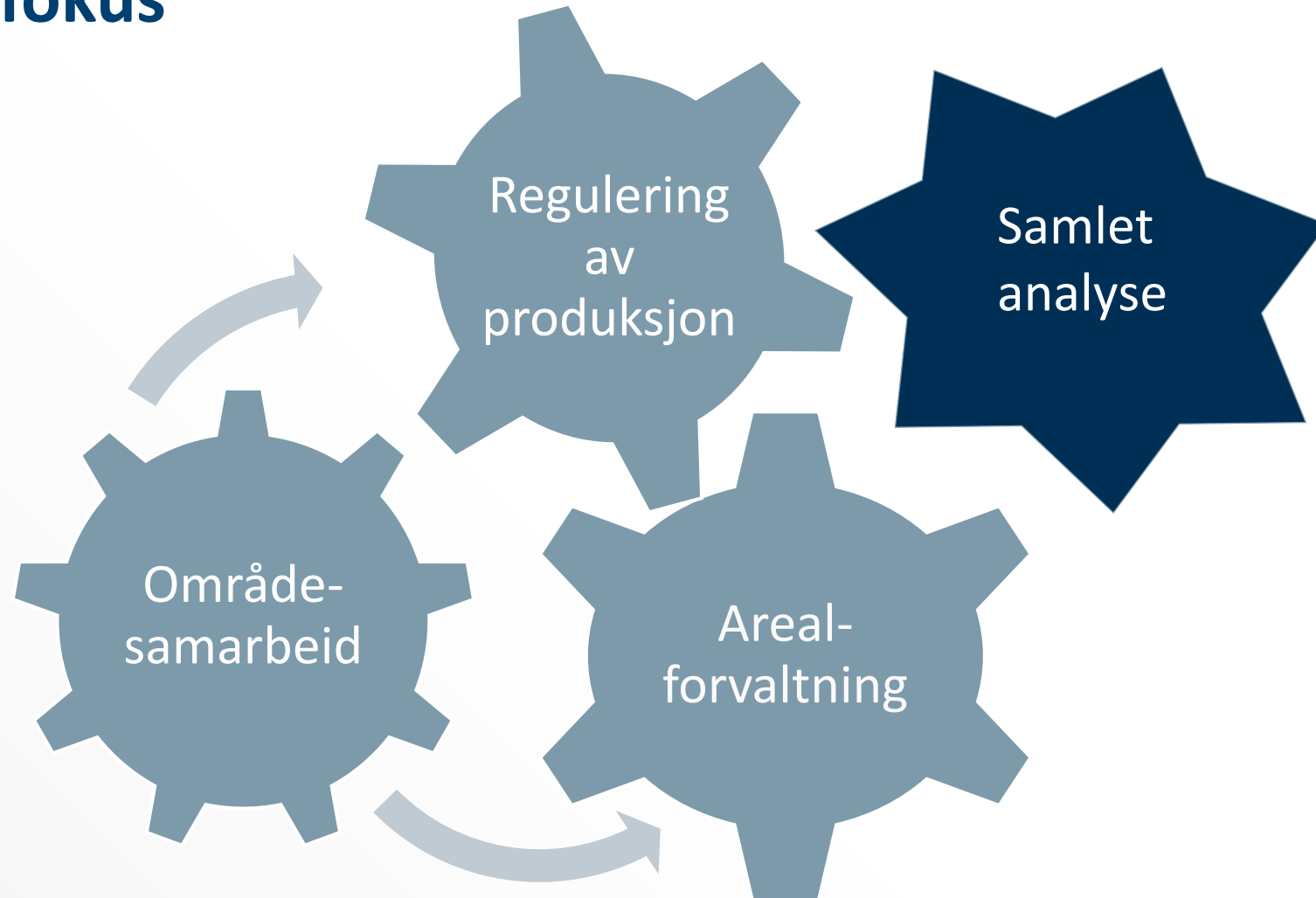
- Å utarbeide ulike scenarier for forvaltningen av havbruksnæringen og arealer i sjø
- Å analysere hvilke konsekvenser ulike scenarier har for utviklingen av havbruksnæringen

A  
B C

# Bærekraftig utvikling

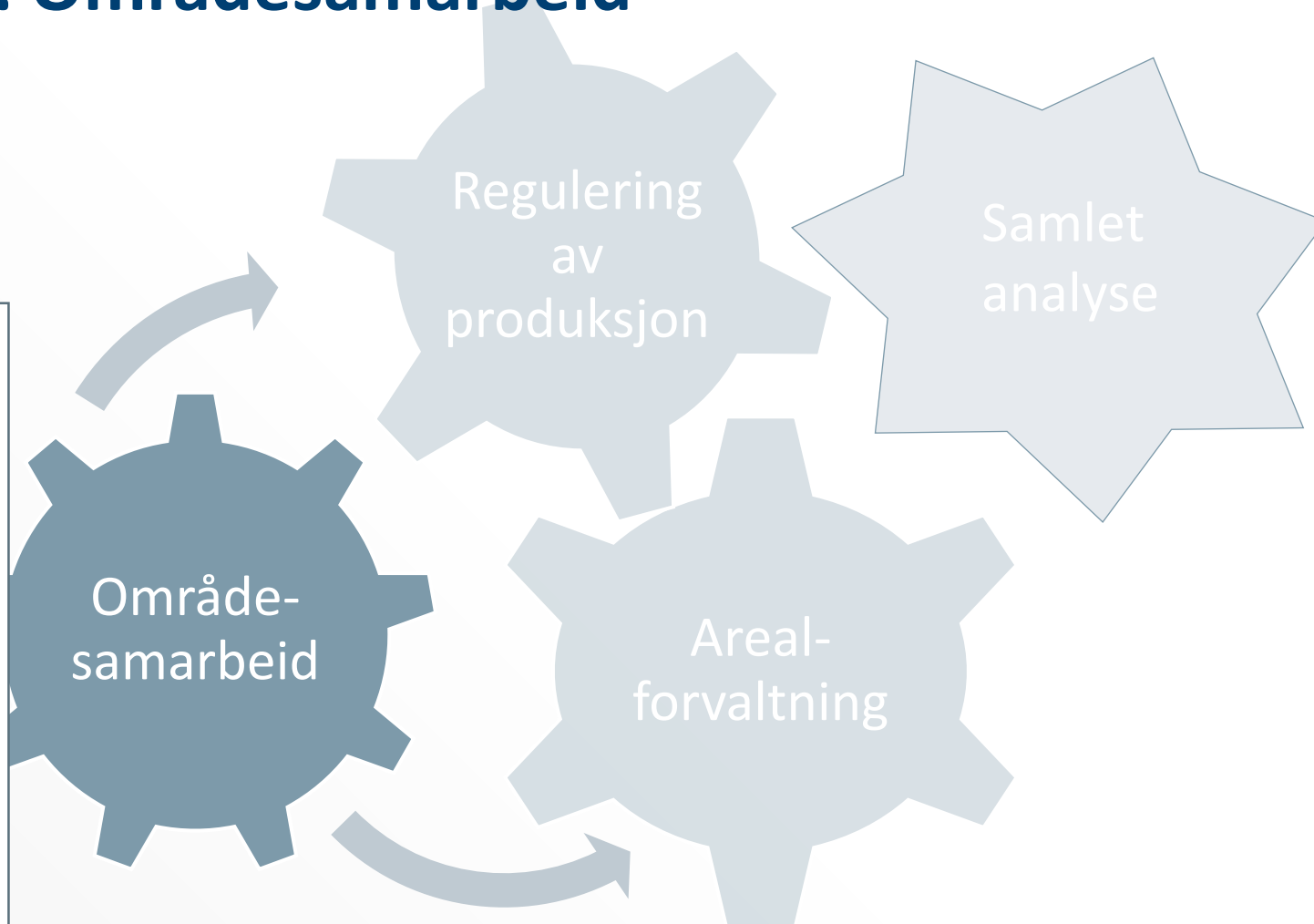


# Prosjektets fokus



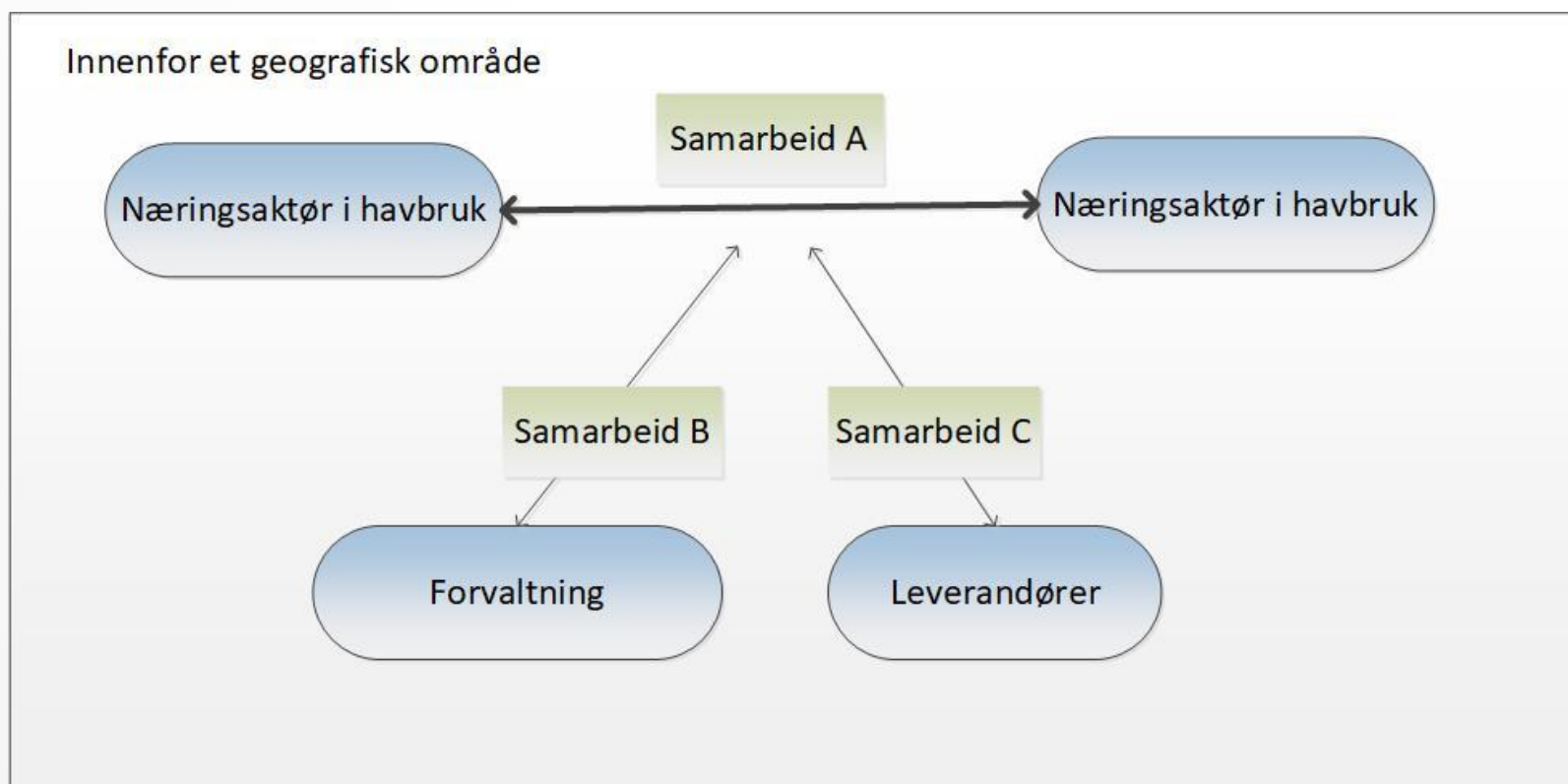
## Delprosjekt 3: Områdesamarbeid

- Vurdere ulike områdesamarbeid
- Kan dette brukes som tiltak for å optimalisere produksjonen?
- Lage forslag hvordan organisere områdesamarbeid



# Definisjon områdesamarbeid

Samarbeid mellom to eller flere næringsaktører i havbruk, underleverandører og forvaltning innenfor et definert geografisk område.



# Innledende kartlegging

Gjennomført innledende kartlegging for å identifisere lovpålagte og frivillig områdesamarbeid:

Gjennomført  
Google-søk

Identifisert krav til  
områdesamarbeid  
i regelverket

Gjennomført  
spørre-  
undersøkelse

# Innledende kartlegging forts.

- Gjennomført spørreundersøkelse: næringsaktører, forvaltning og organisasjon
- Spørsmål i undersøkelsen:

Hva handler samarbeidet om? (korte nøkkelord)	Geografisk område? (f. eks fylke, kommune)	Er samarbeidet lovpålagt eller frivillig? (L/F)	Samarbeid med næringsaktører i havbruk? (ja/nei)	Samarbeid med forvaltning (ja/nei)	Samarbeid med leverandører (ja/nei)	Mulig kontakt-person?

- Funnene er systematisert og koblet til lover og forskrifter

# Foreløpige funn

Områdesamarbeidet handler om:

- Beredskap
- Brakkleggingssoner
- Sonesamarbeid
- Risiko og forebyggende arbeid i sjø
- Fiskehelse
- Villaks og rømming av oppdrettsfisk
- Drift av lokalitet (samdrift og samlokalisering)
- Sykdom
- Lakselus
- Smolt
- Stamfisk
- Slakting
- Felles innkjøp



# Videre arbeid

- Funnene danner grunnlaget for det videre arbeidet i delprosjektet
- Hva skal det jobbes videre med?
  - Valg av case: Bestemme hva som skal studeres mer i detalj
  - Det som peker seg ut til å være særlig interessant å jobbe videre med er:
    - beredskap,
    - brakkleggingssoner
    - sonesamarbeid

# Om prosjektet

Varighet: November 2017 – juni 2020

Finansiering: FHF

Prosjektleder: Roy Robertsen, seniorforsker Nofima

Partnere:



Centre for  
Innovation Research



IRIS



University of  
Stavanger